

Coordonatoare:
Ramona RĂDUȚ-TACIU
Mușata-Dacia BOCOȘ
Olga CHIȘ

**Tratat
de management
educațional
pentru învățământul
primar și preșcolar**

PREFAȚĂ

Dinamismul, schimbarea, necesitatea adaptării și toate atributele definatorii ale vremurilor noastre fac din evoluția societății un edificiu provocator, pe care educația încearcă să reazeze cadrele unei grile valorice fundamentate pe optimism pedagogic și încărcate de pozitivitate. În interiorul acesteia, se situează, la loc de frunte, reperatele axiologice și acționale promovate prin intermediul unui domeniu științific insuficient studiat: **managementul educațional**.

În acest context, coordonatorii și autorii *Tratatului de management educațional pentru învățământul primar și preșcolar* propun o resemnificare și o valorizare pedagogică modernă a conceptului de **management educațional**, precum și **abordări personalizate pentru învățământul primar și preșcolar**. Lucrarea valorizează o **viziune interacționistă**, întrucât reunește – în **abordare sistemică** modernă – **componentele epistemice ale managementului educațional**, oferind o **perspectivă sincronică funcțională** asupra actualului context managerial, la toate nivelurile. Capitolele tratatului construiesc o **rețea epistemică** a componentelor managementului educațional și propun analize, ilustrări și abordări practice aprofundate, pentru fiecare componentă în parte.

Sintezele și contribuțiile teoretice ale coordonatorilor și autorilor oferă cititorilor conținuturi explicative, completate prin exemplificări, figuri și tabele, precum și prin îndemnuri la reflexivitate și la receptare responsabilă, activă și critică. În acest sens, cititorul va identifica, la finalul fiecărui capitol, un set de **exerciții reflexive și aplicative**, cu referiri la nivelurile învățământului primar și preșcolar și cu posibile extinderi pentru următoarele niveluri din sistemul de învățământ românesc.

Cele 22 de capitole ale tratatului explicitează argumentativ câteva idei-ancoră și, totodată, facilitează construirea de noi orizonturi exploratorii după cum urmează:

- **managementul educațional** reprezintă o transdisciplină care își alcătuiește corpusul de paradigme, teorii, modele, strategii, algoritmi etc., prin integrarea achizițiilor mai multor științe particulare;
- **schimbarea organizațională** este abordată în literatura de specialitate din două perspective; primul aspect este dat de necesitatea abordării holistice, sistemice a organizației școlare, iar al doilea aspect se referă la anumite condiții care trebuie îndeplinite pentru a demara o schimbare organizațională semnificativă;
- cele mai relevante tendințe ale **managementului curricular** în învățământul primar și preșcolar sunt structurarea curriculumului pe domenii experiențiale (tendință manifestată numai la nivelul învățământului preșcolar), valorizarea abordării integrate și practicarea instruirii interactive;
- capacitatea potențială de învățare poate fi utilizată adecvat în realizarea efectivă a învățării, în măsura în care cel care învață pune în practică cunoștințe și abilități referitoare la **managementul învățării** eficiente;

– învățământul primar simultan, realitate pedagogică specifică vieții rurale, precum și existența grupelor combinate de preșcolari, îl obligă pe cadrul didactic să realizeze un **management al învățământului primar simultan și al grupelor combinate** eficient;

– în ultima perioadă, s-au dezvoltat și la noi în țară forme de activități caracteristice educației nonformale; este vorba despre programele cunoscute sub sintagmele „școală după școală” sau, în limbaj împrumutat de la sisteme educaționale occidentale, „*after school*”;

– **managementul timpului școlar** se referă la ansamblul de măsuri sistemic coordonate, concepute și aplicate la nivel macro- și microstructural de instanțe specifice, în vederea controlării efectelor interacțiunilor acestor variabile și în vederea utilizării eficiente a resursei timp și a reglării și autoreglării proceselor educaționale;

– **managementul consilierii** este un domeniu de acțiune strategică și are ca obiective conducerea, coordonarea, gestionarea și controlul serviciilor și programelor de consiliere.

Adresabilitatea tratatului este multiplă: profesori pentru învățământul primar și preșcolar; manageri din domeniul educației; profesori de diferite specialități, de la toate nivelurile învățământului, interesați de formarea lor inițială și continuă; studenți doctoranzi în domeniul „Științe ale educației”; studenți ai specializărilor de nivel masteral „Consiliere școlară și asistență psihopedagogică”, „Management educațional” și „Management curricular”; studenți ai specializărilor de nivel licență „Pedagogia învățământului primar și preșcolar” și „Pedagogie”; elevi ai liceelor pedagogice.

Data fiind opțiunea studenților veniți la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca prin intermediul mobilităților academice de tip Erasmus pentru disciplinele „Managementul clasei de elevi”, „Managementul instituțiilor școlare și al clasei de elevi” s-a considerat necesară traducerea rezumatelor aferente fiecărui capitol, alături de traducerea unui set minimal de aplicații. Nădăjduim să sprijinim, pe această cale, învățarea activă și creativă, să optimizăm colaborarea profesională dintre structurile educaționale din care facem parte. Totodată, sperăm să ne cunoaștem mai bine, să înțelegem particularitățile sistemelor educaționale, culturale și manageriale din țările noastre, să acceptăm diferențele existente la micro- și macronivel educațional, cultural și social.

Traducerile în limba engleză au fost realizate de către Andreea Paula Răduț-Taciu, studentă a Facultății de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca.

Cluj-Napoca,
aprilie 2015

Prof. univ. dr. Mușata-Dacia BOCOȘ
Lect. univ. dr. Ramona RĂDUȚ-TACIU

CUPRINS

Prefață / 9

Capitolul nr. 1

Managementul educațional – concept, semnificații, componente 11

Bibliografie / 25

Aplicații / 26

Rezumat / 28

Abstract / 29

Exercises / 30

Capitolul nr. 2

Managementul instituțional 31

Bibliografie / 56

Aplicații / 57

Rezumat / 59

Abstract / 60

Exercises / 61

Capitolul nr. 3

Managementul clasei de elevi și al grupei de preșcolari 62

Bibliografie / 80

Aplicații / 82

Rezumat / 83

Abstract / 83

Exercises / 84

Capitolul nr. 4

Managementul schimbării 85

Bibliografie / 95

Aplicații / 96

Rezumat / 99

Abstract / 100

Exercises / 101

Capitolul nr. 5	
Managementul curricular	102
Bibliografie / 116	
Aplicații / 117	
Rezumat / 119	
Abstract / 120	
Exercises / 121	
Capitolul nr. 6	
Managementul învățării	122
Bibliografie / 143	
Aplicații / 146	
Rezumat / 148	
Abstract / 149	
Exercises / 150	
Capitolul nr. 7	
Managementul educației incluzive	151
Bibliografie / 170	
Aplicații / 171	
Rezumat / 173	
Abstract / 174	
Exercises / 175	
Capitolul nr. 8	
Managementul învățământului primar simultan și al grupelor combinate	176
Bibliografie / 201	
Aplicații / 202	
Rezumat / 204	
Abstract / 204	
Exercises / 205	
Capitolul nr. 9	
Managementul activităților educaționale la clasa pregătitoare	207
Bibliografie / 220	
Aplicații / 221	
Rezumat / 223	
Abstract / 223	
Exercises / 224	

Capitolul nr. 10	
Ergonomia didactică	226
Bibliografie / 240	
Aplicații / 241	
Rezumat / 244	
Abstract / 245	
Exercises / 246	
Capitolul nr. 11	
Managementul activităților extracurriculare	247
Bibliografie / 263	
Aplicații / 264	
Rezumat / 265	
Abstract / 266	
Exercises / 267	
Capitolul nr. 12	
Managementul activităților de tip „școala după școală”	269
Bibliografie / 282	
Aplicații / 282	
Rezumat / 284	
Abstract / 285	
Exercises / 286	
Capitolul nr. 13	
Managementul proiectelor și programelor educaționale	287
Bibliografie / 311	
Aplicații / 312	
Rezumat / 313	
Abstract / 314	
Exercises / 315	
Capitolul nr. 14	
Managementul parteneriatelor educaționale	316
Bibliografie / 332	
Aplicații / 333	
Rezumat / 334	
Abstract / 335	
Exercises / 336	

Capitolul nr. 15	
Managementul resurselor educaționale	337
Bibliografie / 358	
Aplicații / 359	
Rezumat / 361	
Abstract / 362	
Exercises / 363	
Capitolul nr. 16	
Managementul situațiilor de criză	364
Bibliografie / 378	
Aplicații / 379	
Rezumat / 382	
Abstract / 383	
Exercises / 384	
Capitolul nr. 17	
Managementul comunicării didactice	385
Bibliografie / 435	
Aplicații / 436	
Rezumat / 438	
Abstract / 438	
Exercises / 439	
Capitolul nr. 18	
Managementul eticii în instituțiile de învățământ	440
Bibliografie / 458	
Aplicații / 459	
Rezumat / 461	
Abstract / 462	
Exercises / 463	
Capitolul nr. 19	
Managementul timpului școlar	464
Bibliografie / 476	
Aplicații / 477	
Rezumat / 480	
Abstract / 480	
Exercises / 481	

Capitolul nr. 20	
Managementul consilierii educaționale	482
Bibliografie / 494	
Aplicații / 494	
Rezumat / 497	
Abstract / 497	
Exercises / 498	
Capitolul nr. 21	
Managementul carierei	499
Bibliografie / 513	
Aplicații / 513	
Rezumat / 522	
Abstract / 523	
Exercises / 524	
Capitolul nr. 22	
Managementul calității în educație	525
Bibliografie / 545	
Aplicații / 546	
Rezumat / 575	
Abstract / 576	
Exercises / 577	